

dispute will be solved before the General elections of Lok Sabha—even earlier and not latter, and that his statement has been confirmed by the present Union Home Minister Sri Brahmananda Reddy on 19th December 1974 ?

† SRI D. DEVARAJ URS.—I want notice.

SRI B.B. SAYANAK —In answer to (c) the reply is 'No' Whether the Government is aware of the two circulars of the then Bombay Government in respect of languages that both Marathi and Kannada should be the language of the district ?

SRI D. DEVARAJ URS.—I am not aware of these circulars.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಜವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಇದರ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಮಣ್ಣನವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಆದಕಾರಣ ಬೆಳಗಾವಿ ಯ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಆದೇಶ ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾವದೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕತಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿ ವಿವಾದ ೧೮ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ರಾಜ್ಯದ ಮತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಲ್ಲವೇ ?

SRI D. DEVARAJ URS.—The Supplementary does not arise not of this question. This is only with reference to language.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಲಾಗಿದೆ :-

"Whether it is not a fact that Maharashtra-Karnataka the Border dispute is pending disposal for the last 18 years"

SRI D. DEVARAJ URS.—Some disputes are still pending.

SRI B. B. SAYANAK.—Whether it is not a fact that the proceedings in the courts of Khanapur and Hukkeri are in kannada and the judgements are delivered in Kannada ? Has this come to the notice of the Government ?

SRI D. DEVARAJ URS.—Yes, it did come to the notice of the Government, and the High Court has been requested to direct the subordinate Courts to deliver the judgements in English also as usual.

** Introducing Kannada as Administrative Language at All Levels*

182 SRI T. R. SHAMANNA (FOR).—Will the Chief Minister be pleased to state.

the progress made to introduce Kannada as an administrative language at different levels ?

SRI D. DEVARAJ URS (Chief Minister).—

The Government have already taken a decision to introduce kannada as administrative language at taluk, sub-division and District Level Government offices in order to enforce Kannada as administrative language at all levels.

ಶ್ರೀ ಟಿ ಆರ್ ಶಾಮಣ್ಣ.—ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಲ್ಲೂಕ್, ಉಪ—ವಿಭಾಗ, ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಅಡಚಣೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್‌ಗಳ ಅಭಾವ, ಈ ಅಭಾವವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ನೀಗುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೪೦೦ ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಈಗ ಕನ್ನಡ ಅಧಿಕೃತಭಾಷೆಯಾಗಿ ಚಾರಿಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೇಲಿರುವ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಮೌಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ, ಇದು ತಮ್ಮ ಗವನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕಲಿತಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ.....

SRI D. DEVARAJ URS.— I. A. S. and I. P. S. officers are from Government of India service. We cannot make them run away. As per rules they are also required to learn the local language within a certain period. These are matters which will take some time. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಾದರೆ ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದು ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್, ಉಪ—ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಲೀ ಎಂದು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾನಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಮಾನ್ಯ ಸಯಾನಕ್ ಅವರ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಜವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶಾಮಣ್ಣನವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಇದರಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಈ ದ್ವಂದ್ವ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಮತ್ತು ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸರ್‌ಕೂಲರ್‌ಗೂ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ತಾವು ತಿಳಿಸಿದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ೨,೪೦೦ ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈಗ ಮೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಗೂ ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾವು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಂದೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ೪-೬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ತರಪೇತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ ವರ್ಷ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಣ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆವು, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ತರಪೇತಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ಹಾಕಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಕಾಲಮಿತಿ ಎಂದರೆ ಅದು ಇನ್ ಕೋರ್ಸ್ ಆಫ್ ಟೈಂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೋದವರ್ಷ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಈ ವರ್ಷವೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆ. ಇಮ್ಮೆ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಕೈಗಾರಿಕಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅನೇಕವರ್ಷ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲವರಿರುವುದರಿಂದ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವರೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಹಳತು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

SRI D. DEVARAJ URS.—It takes time, it cannot be done overnight because thousands of enactments will have to be translated into Kannada. ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಮಾಡಿದರೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಲಾಯರುಗಳನ್ನೇ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ !

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಉಪ-ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸರಕಾರ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದು ನಿಜವೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೂ ಕಳುಹಿಸಿದೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮಾದರಿ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಷ್ಟ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಏತಕ್ಕೆ ? ಇವರ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.